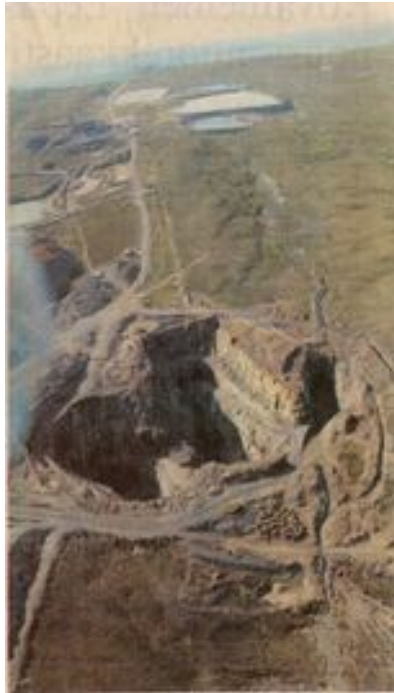

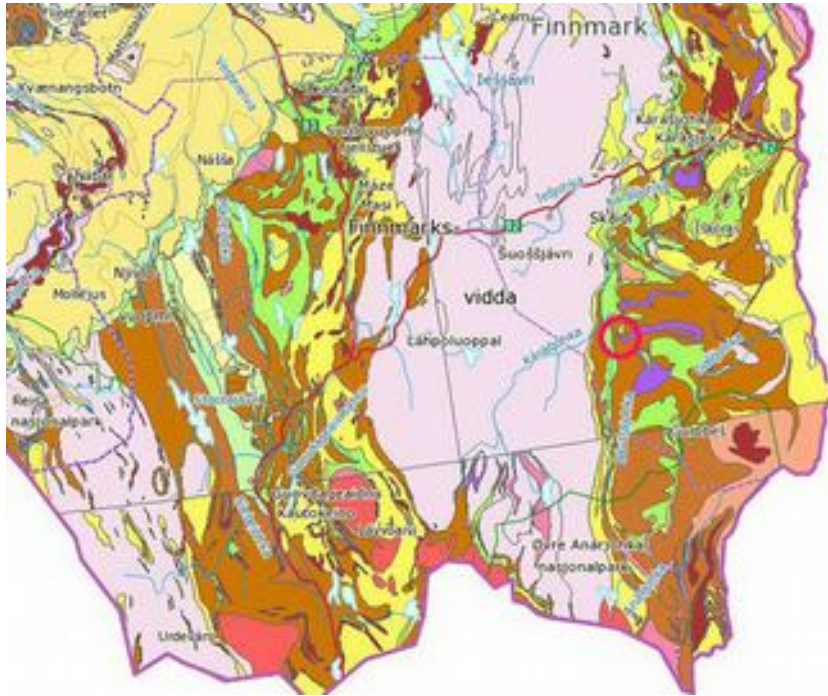
Nye gruver?

Mineralleiting og mineralutvinning i Guovdageaidnu

- Foredrag for Meahcceguovddáš
- 25.01.2025
- Svein Lund
- <http://gruve.info>

Mineraler i Guovdageaidnu

- **Kárašjohka og Guovdageaidnu grønnsteinsbelter møtes i Porsanger og på finsk side. Der er malmer av Cu, Ni, Au ++**
- **Mellom og vest for dette gneis uten malm**
- **All mineralleiting foregår i grønnsteinsbeltene**

Eldre bruk av mineraler

- pilspisser, kniver, skraper, økser
- stein rundt bål plass i gamle, lávvu eller i friluft
- steinheller til baking ved bål eller i bakerovn.
- steingjerder for å lede villrein eller tamrein
- graver
- grop eller steinbuer for oppbevaring av kjøtt eller fisk
- kokestein
- søkke for fiske med snøre, garn eller not
- offerplasser og sieidier
- asbest til keramikk

Mineralutvinning i vår tid

- Metallmalm (Cu, Au: Biedjovággi)
- Industrimineral (Stjernøya, Austertana)
- Energimineral (Kull på Svalbard)
- Naturstein (Náránaš, Alta-skifer)
- Bygningmateriale (sandtak, pukkstein)

Mineralretter i Guovdageaidnu 2013

13 selskap hadde undersøkingsrett på Finnmarksvidda.

Innenfor 5 km fra Biedjovággi:

- Arctic Gold, Sverige**
- Norwegian Mineral Group, eid av kanadiske Dalradian.**
- Norwegian Resource Venture, eid av Bio-Information Technology, Vestfold.**
- Mineralia AS, eid av Arctic Fuchsit, eid av Trans World Invest, eid av Frank Mjøs, Hordaland.**
- Scandinavian Resources, eid av australske Hannans.**

I oktober 2014 hadde Scandinavian Resources og Dalradian, sagt fra seg bergrettighetene sine.

Seinere trakk også Mineralia og NRV seg ut.

Ellers i kommunen hadde Dalradian fra 2011 på det meste 25 % av Guovdageaidnu. Deler av disse rettighetene blei så kjøpt opp av andre, bl.a. Norseman, eid av Bernt Stilluf Karlsen i Oslo.

Mineralretter i Guovdageaidnu 2024

4 selskap har mineralrettigheter

Utvinningsrett:

Arctic Minerals 25 km²

Undersøkingsrett:

Kingsrose 1500 km²

Aurum 110 km²

Arcipel 10km²

Biedjovággi – 1

ca. 1950 – Tre reindriftssamer fant malm, leverte til konsul Holmboe, som sikra seg rettighetene og solgte til staten.

1960-tallet – svenske Boliden avvist av den norske regjeringen, som ville ha et norsk selskap.

1968 Bleikvassli gruver overtok under navnet Bidjovagge gruber og fikk igang drift i 1971.

1971-75. Drift med store problemer og underskudd

1974 BG overtatt av AS Sydvaranger.

1975 Sydvaranger ga opp.

411.000 tonn til sammen over 4-5 år. Dette ga omlag 24.700 tonn kobberkonsentrat, og vel 5000 tonn kobber.

1975-1986 Driftshvile med vakt og vedlikehold

1986-1991 Drift ved finske Outokumpu. Overskudd Brutt 2 mill. tonn malm. Det ga 151.800 tonn konsentrat med 24.000 tonn kobber og 6 tonn gull.

1991 driftshvile

1994 nedlegging

1994-96 Neddriving / opprydding

1994-97 Malmleiting Hendricks Minerals of Canada,

2006 oppkjøpt av IGE Nordic AB

Biedjovággi – 2

- 2010 Arctic Gold kjøper rettigheter
- 2011 Arctic Gold får utvinningsrett
- 2011 Intensjonsavtale med reindrift og Sametinget
- 2011 Planprogram sendt på høring
- 2012 Intensjonsavtale oppsagt
- 2012 Planprogram avvist av kommunestyre
- 2012 AG klager til dept., men får ikke medhold
- 2013 Revidert planprogram avvist av kommunestyre

Biedjovággi – 3

2014 Arctic Gold bytter ledelse, får ny kapital og satser på nytt kommunestyre.

2015 AG skriver til departementet krever statlig overstyring.

2016 AG krever ny minerallov

2016 Kommunen vedtar tilbakeføring til LNFR

2017 Arctic Gold og Norrbotten Exploration slått sammen til Arctic Minerals

2018 AM får utvida utvinningsrett

2021 AM får utvida undersøkingsrett

2024 AM oppretter norsk underselskap Arctic Exploration AS

2024 AM på offensiven, «har troen på at den grønne omstillingen og verdens behov for batterimetaller vil få kommunestyret og reindriften til å si ja.»

2024/25 DMF nekter innsyn i dokument om AM

Kingsrose – 1

- 2005 Kingsrose stifta i Australia
- 2021 Kjøpte opp Element 46 med rettigheter i Porsanger, Narvik og Finland
- 2022 Solgte gullgruve i Indonesia
- 2022 Søkte om kjøring i utmark. Innvilga og påklaga
- 2023 Åpent møte Lakselv, danna ressursgruppe
- 2023 Kingsrose får delta i *BHP XPLOR*
- 2023 Rettigheter også i Kárašjohka og Guovdageaidnu
- 2024 Folkemøter i alle tre kommuner.
- 2024 Flyundersøkelser i Kárašjohka og Guovdageaidnu

-

Kingsrose – 2

- 2022 Oppretta Kingsrose Norge
jan. 2023 Isak Berntsen ansatt som adm.dir
- 2024 oppretta Kingsrose Finnmark
Aina Borch ansatt som adm.dir.
2024 Isak Berntsen slutta, AB også dir
Kingsrose Norge
2024 Aina Borch sier opp
2024 Kjell Magne Grønli ansatt som samfunnskontakt
2024 Utlyst stilling som samfunnskontakt i Guovdageaidnu

Aurum

2002 Aurum Exploration og Aurum Discovery oppretta i Irland

Our core business is the creation, incubation, and transaction of high-quality, science-led mineral projects in Europe and Africa. Our strategic focus is on Critical Minerals, in particular Li, Ni, Co, Zn, Cu and REEs."

Det er minst 7 selskap i Aurum-familien

AD har nå 6 prosjekter, 3 i Europa, 3 i Afrika.

CEO: Barry Stoffell

2023 Aurum Norway stifta

2024 Aurum Future Minerals stifta

2024 Aurum Green Energy stifta i Narvik, har skaffa seg leiteretter i 7 fylker

I Guovdageaidnu 110km² nær gamleveien Mieron-Máze

Náránaš-stein – 1

Grønn/hvit kvartsitt med fuchsitt (kromholdig glimmer)

1986-talet undersøking v/ AS Prospektering. Solgt til Terra Controli.

1990: Sametinget krevde konsekvensutredning

1992: omtalt som *et mange milliarders funn som kan danne basis for nye arbeidsplasser langt inn i neste århundre.*

1992 Náránaš avsatt til område for råstoffutvinning i kommuneplanen. Områdestyret for reindrifta fremma innsigelse, som i 1995 blei avvist av Miljøverndepartementet.

1993 prøvedrift. Stein kjørt med lastebil gjennom terrenget til Gievdneguoika

1998 drift to steder

1999 rullering av arealdelen – tre felt for råstoffutvinning;

Gaskabeaivárri, Náránaš og Riebanvárri. Krevd konsekvensutredning før eventuell utbygging.

Náránaš-stein – 2

2002 Kommunen vedtar å bygge ny vei med bru over elva.

2003 Vegplan stadfesta av departementet, tross innsigelser.

2006 ikke lenger krav om konsekvensutredning.

2008 Avtale mellom kommunen og selskapa om dekking av utgiftene til veg og bru. Selskapa garanterte for arbeidsplasser i vidareforedling, skulle legge fram detaljert plan, som aldri har kommet. Ellers kunne kommunen doble leia, men kommunen har ikke fått inn noe.

2008: Rett over brua ved Gievdneguoika så jeg smykkesteinen over alle steinene. Nemlig Naranas kvartsitt, som etterspørres over hele verden pga sin særegenhet. Unik grønn og hvit farge i spennende mønster, dannet av kvartsitt. Omtales som det grønne gull. (daværende ordfører Klemet Erland Hætta).

2010 Vegen og brua klar.

2010 Mineralutvikling konkurs, etterfølgeren MQGranite hevder de ikke er forplikta av avtalene til forgjengeren.

2011-12 Utviding av driftsområdet i Náránaš.

Náránaš-stein 3

- 2011: Mislykka revegetering på gammel veg til Gievdneguoika

2012: Kommuneadm.: *«Erfaringene ... viser dessuten at natursteindriften ikke har generert veldig mange lokale arbeidsplasser. Det er heller ikke etablert lokal videreforedling av stein, slik som forespeilet. Det er derfor legitimt å stille spørsmål om å tillate natursteindriften i området er verdt prisen reindriften må betale i forhold til tapt beiteareal og driftsforstyrrelser.»*

ca. 2020 Stopp i produksjonen på Náránaš (Fuxite)

Hva skjer nå på Gaskabeivárri?

Náránaš-stein – 4

- Ved Ádjet forsøkte det lokale selskapet Áilu Fuchsit å starte steinbrudd, men gikk konkurs.

Overtatt av Arctic Fuchsit i Oslo, men blei ikke noe av driften.

Fortsatt ikke rydda opp.
Hvem har ansvaret?

